

JAARVERSLAG 2024

INHOUD

Voorwoord

Kenniscentrum Groen & Handicap

Bestuur

Visitaties

Projecten en andere activiteiten

Informatie en pers

Financiën

Colofon

VOORWOORD

Goede toegankelijkheid en bruikbaarheid van de natuurlijke omgeving voor iedereen zou vanzelfsprekend moeten zijn. Toch ondervinden veel mensen obstakels. Wij weten hoe die vaak eenvoudig opgelost kunnen worden en helpen graag iedereen daarmee. De terreinbeheerders en mensen uit de doelgroep vragen ons al jaren om advies: de kerntaak van ons Kenniscentrum. De noodzaak om aandacht te besteden aan de toegankelijkheid van de gebieden bleek ook dit jaar weer.

Adviezen

Kenniscentrum Groen & Handicap is een onafhankelijke ANBI-stichting die sinds 1989 veel adviezen heeft uitgebracht over toegankelijke natuur en recreatie. In de afgelopen jaren zijn niet alleen bijna alle Nationale Parken één of meer keer bezocht Ook voor veel terreinen in beheer bij Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de provinciale landschappen en waterleidingbedrijven werd een advies uitgebracht. De grote kennis die we hebben verzameld, brengen we in de praktijk door het geven van concrete, praktische, uitvoerbare adviezen.

Stadsparken

Ook in 2024 hebben wij bijzondere aandacht besteed aan de toegankelijkheid van (stads-) parken. Wij ontwikkelen een richtlijn die voor alle parken toepasbaar is.

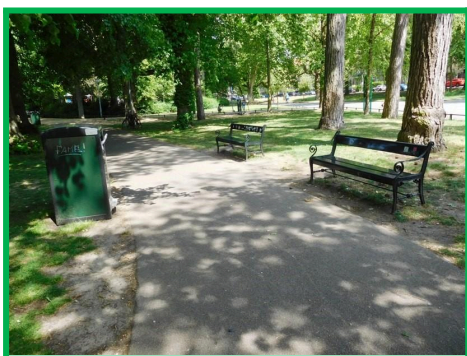

Foto: bankje in een park

Bestuur

In de bestuurssamenstelling treedt een aanvulling op met de officiële komst van mevrouw Pia Hendriks. Zij heeft een ruime staat van dienst, vooral op het gebied van belangenbehartiging in en om Eindhoven. Daarnaast is zij de inspirator voor de informatie over toegankelijkheid van stranden in Nederland.

Foto: Pia Hendriks

Na ruim 20 jaar betrokkenheid als webmaster c.a. bij het Kenniscentrum heeft de heer Harry Dietz op zijn verzoek als secretaris-penningmeester afscheid genomen van het Kenniscentrum. Tijdens een lunch in Het Paviljoen van het Nationaal Park De Hoge Veluwe werd Harry uitgebreid bedankt voor zijn inzet, in het bijzonder ook zijn positief kritische inbreng bij het samenstellen van teksten.

Foto: Harry Dietz

Als interim zal met ingang van 1 januari 2025 de heer Harry Helmich intussen de functie van secretaris-penningmeester invullen.

Verdere versterking van het bestuur is daarnaast dringend noodzakelijk om ook in de komende jaren bij te dragen aan het voor iedereen toegankelijker – laten - maken van onze mooie parken, bos-, natuur- en recreatiegebieden.

KENNISCENTRUM GROEN & HANDICAP

Eind 2024 is de behoefte geuit om de opbouw en de inhoud van de website www.natuurzonderdrempels.nl te evalueren. Daarbij zal ook doel en missie “Zelfstandig en drempelvrij genieten van de natuur voor iedereen,” aan de orde komen.

Doel

Kenniscentrum Groen & Handicap stelt zich ten doel kennis en ervaringen over bereikbaarheid, toegankelijkheid, bruikbaarheid (BTB) én informatie in natuur- en recreatiegebieden voor alle mensen met een beperking te verzamelen en te delen.

Niet alleen kunnen natuur-, bos- en recreatiegebieden en parken door toepassing daarvan goed bereikbaar en toegankelijk worden voor mensen met een beperking. Ook de voorzieningen daarin, zoals bankjes, picknicktafels, vogelkijkhutten en uitkijkpunten worden voor hen goed bruikbaar.

Kenmerken van het Kenniscentrum Groen & Handicap zijn:

- onafhankelijkheid
- kwaliteit
- betrouwbaarheid
- samenwerken
- nadenken vóór handelen

Taken

- Wij bezoeken natuur- en recreatiegebieden en parken in het hele land en geven advies over de stand van zaken rond de toegankelijkheid.

- Wij hebben veel contacten met ervaringsdeskundigen en organisaties die zich met het beheer en inrichting van natuur- en recreatiegebieden bezighouden. Al die kennis en ervaring willen we graag met iedereen delen.
- Wij onderhouden het (digitale) handboek 'Samen op Pad' waarin alle technische gegevens staan over de bereikbaarheid, toegankelijkheid en voorzieningen, specifiek voor mensen met een beperking. Dit handboek is speciaal bedoeld voor de beheerders van natuur- en recreatiegebieden en voor beheerders van bezoekerscentra.
- Wij geven informatie over de toegankelijkheid van natuur- en recreatiegebieden niet alleen op de website www.natuurzonderdrempels.nl maar ook in nieuwsbrieven en brochures.

BESTUUR

Bestuursleden

Het bestuur wordt met ingang van 1 januari 2024 aangevuld met mevrouw Pia Hendriks uit Eindhoven.

Sinds medio 2024 levert mevrouw Eelke Kelderman (tekstschrijver en reisblogger) bijdragen aan het overleg in het bestuur.

Zoektocht uitbreiding bestuur

Het is nodig en gewenst dat ons bestuur wordt aangevuld. Niet alleen om de taken van het bestuur beter te kunnen verdelen, maar ook om ervoor te zorgen dat wanneer een van de huidige bestuursleden uitvalt vervanging aanwezig is. Als u zich geroepen voelt, maar ook als u iemand in uw omgeving kent met belangstelling voor het bestuurslidmaatschap, neem dan contact op met onze secretaris.

Bestuursvergaderingen in 2024

Naast veel e-mailverkeer en telefonisch contact tussen de bestuursleden vonden 6 (*) bestuursvergaderingen plaats via Zoom. Deze digitale vorm van overleggen vermijdt kosten en reistijd. Hiermee hopen wij ook nieuwe bestuursleden verspreid over Nederland aan te trekken.

Ambassadeurs

Wij prijzen ons gelukkig dat wij negen ambassadeurs hebben. Zij zijn onze oren en ogen in het veld.

Wij hopen dat er nog meer mensen zijn die ons op deze wijze willen helpen.

VISITATIES

In 2024 hebben we in opdracht van Landschap Overijssel een oriënterend bezoek gebracht aan het gebied Groot Brunink (bij Enschede) om te adviseren over de geschiktheid voor bezoek door mensen met een visuele beperking. Met een gebruikersgroep ter plaatse is een intensief contact ontstaan.

PROJECTEN EN ANDERE ACTIVITEITEN

Richtlijn (stads-)parken

Kenniscentrum Groen & Handicap is opgericht om de toegankelijkheid van natuurgebieden, recreatiegebieden en parken voor mensen met een beperking te verbeteren. Tijdens de coronacrisis hebben wij gezien hoe belangrijk parken zijn, met name voor mensen die beperkt zijn in hun mobiliteit. Even naar buiten, een ommetje maken, mensen ontmoeten, dicht bij huis.

Voor mensen met een beperking blijkt dat toch niet zo normaal te zijn. Veel parken zijn slecht of niet toegankelijk.

Alle paden hoeven niet toegankelijk te zijn, maar vaak is zelfs een gewoon ommetje niet mogelijk. Bij de aanleg van de meeste parken wordt met een toegankelijk ommetje geen rekening gehouden. Ook bij het onderhoud worden vaak tegenstrijdige maatregelen genomen. Hoe vaak zien we niet dat delen van paden na onderhoud zijn voorzien van een dikke laag onberijdbaar grind?

Groen & Handicap heeft ook in 2024 veel tijd gestoken in het ontwikkelen van een richtlijn voor parken, die wij willen voorleggen aan gemeenten.

De aanleiding tot het ontwikkelen van de richtlijn zijn de ervaringen met de visitaties van vier stadsparken in Amsterdam in 2020. In nauwe samenwerking met ervaringsdeskundigen is destijds een eerste opzet gemaakt voor een standaardrichtlijn voor parken. Dit concept is vervolgens voorgelegd aan ambtenaren en ervaringsdeskundigen van verschillende gemeenten. Om te toetsen of er voldoende draagvlak is, hebben wij een enquête uitgezet, die door veel mensen is ingevuld en voorzien is van opmerkingen en suggesties. Inmiddels hebben meerdere organisaties laten weten dat zij betrokken willen worden bij de uitwerking van de richtlijn, waaronder meerdere gehandicaptenplatforms, GeoExperts, Ieder(in) en de Oogvereniging.

VWS Project Onbeperkt Meedoen

In april stelden wij mevrouw Guusje Ter Horst, kwartiermaker voor het VWS Project Onbeperkt Meedoen, voor om de grote terreinbeheerders te verleiden om een convenant met betrekking tot inclusie (onbeperkt meedoen) vast te stellen. Hoewel dit contact ertoe heeft geleid dat wij hierover verder overleg voerden met VWS, (LNV: aansturing SBB), IederIn, de terreinbeheerders en de VNG heeft dit niet tot het door ons gewenste resultaat geleid.

De feitelijke betekenis van het VN-verdrag inzake inclusie ook voor de dagelijkse werkzaamheden van het beheer en het omgaan met de bezoekers staat bij ons nog steeds hoog op de agenda. Met onder andere het Staatsbosbeheer voeren we daarover overleg.

Een belemmering is dat er bij Staatsbosbeheer nauwelijks financiële middelen voor recreatieve activiteiten beschikbaar zijn; de daar wel beschikbare middelen moeten in hoofdzaak aan natuurbehoud/-herstel besteed worden. Dit ondanks het feit dat de behoefte aan en het feitelijk recreatieve bezoek aan natuurgebieden sinds de coronacrisis aanmerkelijk is toegenomen.

Bij Natuurmonumenten vernemen wij regelmatig dat de aandacht meer uitgaat naar natuurbeheer en minder naar de doelgroep mensen met een beperking.

Gebbruiksvriendelijk hek

Omstreeks 1990 kregen wij de eerste klachten van rolstoelgebruikers dat het Landgoed Beerschoten in de gemeente De Bilt, door de plaatsing van een hek, niet meer toegankelijk was. Vanaf dat moment hebben wij aan de wieg gestaan van de ontwikkeling om een toegankelijk hekwerk te realiseren, waarvan de 'kissing gate' één van de voorbeelden is om fietsers te weren.

Toch is er nog steeds geen goede oplossing voor een hekwerk dat vee de doorgang belemmert en dat tegelijk zelfstandig door bezoekers met een rollator, rolstoel of scootmobiel kan worden geopend.

Afgelopen jaar is er opnieuw geëxperimenteerd maar een afdoende oplossing hebben we nog niet gevonden.

Geluiden uit de samenleving

Regelmatig krijgen wij uit het land - van particulieren en van organisaties - vragen om advies of opmerkingen over toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

Die vragen gaan over veeroosters, hekken, financieringsmogelijkheden, oplossen van knelpunten, klachten over afsluiting van gebiedsdelen enz. Hoewel wij geen belangenorganisatie in de strikte zin van het woord - kunnen - zijn, proberen wij toch zo mogelijk advies te geven.

Andere voorbeelden:

Begeleiding van studenten

Wij voldoen graag aan verzoeken van studenten voor bijvoorbeeld een opdracht voor een studie-onderwerp. In 2023 gaven wij de opdracht aan vier studenten van een technasium (Ichthus college te Driehuis). Zij buigen zich over de vraag of er technische of andere oplossingen - anders dan toegang verbieden - zijn waarmee mensen in een rolstoel eventuele confrontaties met grote grazers bij hun bezoek aan natuurgebieden kunnen vermijden. In 2024 presenteerden zij met als resultaat "goed" hun verslag. Dergelijke opdrachten houden ons ook scherp bij ons werk. Hiermee dagen wij tevens de jeugd uit. Tevens is het belangrijk dat zij in aanraking komen met de doelgroep van Groen & Handicap.

Contact met organisaties

Wandelnet heeft een hernieuwd kennismakingsoverleg met ons tot onze teleurstelling afgewezen omdat zij andere prioriteiten hebben.

Met o.a. de Groenalliantie, het IVN en het Overijssels Landschap werden de goede contacten voortgezet.

Met de koepel van de Nationale Parken is door ons contact gelegd om in het komend jaar onze doelstellingen bij alle 21 Parken op te frissen en onder de aandacht te brengen.

INFORMATIE EN PERS

In 2024 werd via diverse kanalen informatie over onze activiteiten gegeven.

Nieuwsbrief Groen & Handicap

De nieuwsbrief van Groen & Handicap verscheen dit jaar vijf keer. Er zijn ruim 700 abonnees.

Website www.natuurzonderdrempels.nl

De website van Groen & Handicap werd ook dit jaar goed bezocht. De website is al bijna 25 jaar een vaste bron van informatie voor iedereen die informatie zoekt over de toegankelijkheid van natuur- en recreatiegebieden.

In het blad Support Magazine werd een interview met onze voorzitter - in verband met zijn voorgenomen afscheid als voorzitter - geplaatst.

FINANCIËN

Kenniscentrum Groen & Handicap is een ideële organisatie en heeft in principe geen vaste inkomsten om zijn doelstelling en activiteiten te bekostigen. Met bijdragen en subsidies van fondsen en andere organisaties probeert Groen & Handicap de benodigde geldmiddelen te verzamelen. Met name met het verlenen van adviezen over de toegankelijkheid worden geldmiddelen gegenereerd.

Zo werd er dit jaar één visitatie uitgevoerd. Met het honorarium daarvan konden de bestuurs- en administratiekosten worden betaald. Het boekjaar 2024 kon met een redelijk resultaat worden afgesloten.

COLOFON

De heer Harry Helmich, secretaris-penningmeester

E-mail: secretaris@natuurzonderdempels.nl

Website: www.natuurzonderdempels.nl

(*) 23-1 27-2 23-4 18-6 18-7 7-11

Foto: vrouw in scootmobiel bij klaphekje